

La Sèquia i el canvi global

NATURA URBANA. Fa 10.000 anys, els paisatges dels espais que ocupava el terme de Manresa poc devien estar relacionats amb els actuals. Un espai sense la petjada humana. Paisatges condicionats per un clima mediterrani continental més fred que l'actual, que es caracteritzava per estius molt eixuts i hiverns freds.

La vegetació que hi podríem trobar podia ser perfectament de ribera vora del torrents i rieres i la resta alzinars i rouredes. I a l'edat mitjana, com era el paisatge manresà abans de construir la Sèquia? Sense aportació d'aigua, com eren les zones actuals del regadiu? Aquest entorn manresà era un paisatge diferent: camps de secà, cereals, arbres fruiters, vinyes, oliveres o boscos d'alzines i roures. O tot combinat i barrejat i a punt de ser transformat.

El canvi s'esdevingué com a conseqüència d'una gran sequera l'any 1336, agreujada l'any següent, que va anar acompanyada dels elevats nivells de salinitat del riu Cardener, que impedié usar-ne l'aigua per regar, perquè feia malbé totes les collites. L'historiador Joaquim Sarret ho explica en el seu llibre *La Cèquia de Manresa* : "Les terres continuaven seques, els camps sense cultivar, els arbres fruiters ressecs per ardur del sol, els ceps no donaven raïms... i molts ciutadans van haver d'abandonar la seva pàtria i hisenda buscant refugi a altres poblacions". Això és el que passava, fins i tot després que alguns manresans peregrinessin a Montserrat a lliurar les pregàries a la Mare de Déu de Montserrat i trobar solucions miraculoses.

El canal de la Talaia.

Per sort nostra, els polítics d'aquell temps va ser més proactius i expeditius. Els consellers de la ciutat van decidir desviar el Llobregat. Era urgent portar aigua a Manresa per poder abastir directament de menjar la ciutat, a bona part dels 2.500 habitants que hi vivien. Després d'algunes peripècies administratives, el 1339 és comença el procés de construcció de la Sèquia, sota la direcció de Guillem Catà. L'obra no finalitzaria fins 44 anys més tard: les lluites per interessos particulars, la pesta negra i les guerres van retardar-ne la construcció. L'any 1377, l'aigua del Llobregat arriba al peu de la Muralla, però no és fins al 1383 que es dona per finalitzat el projecte.

El resultat fou la Sèquia. Una de les grans obres de canalització i regadiu de Catalunya amb una longitud de 26,7 kilòmetres i amb un desnivell total de només 10 metres. Una obra iniciada per una necessitat sobrevinguda, per un canvi meteorològic que va comportar una manca de aigua, un bé molt escàs en climes mediterranis. Una metàfora del que passa ara a escala planetària.

Actualment, davant del canvi climàtic, de l'escalfament global, ens veiem en la mateixa tessitura. Cal consumir productes d'horta de proximitat, regats per la Sèquia. Així, evitem consumir i cremar combustibles fòssils en el transport, emetem menys diòxid de carboni, gas responsable de l'increment de l'efecte hivernacle i, per tant, de l'escalfament global i de l'aridització del nostre clima mediterrani i dels nostres entorns més immediats.

La Sèquia abans d'entrar a Manresa.